

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2017. november hó 22. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A közlekedés biztonsága elleni büntette miatt ... I.r. vádlott és társai ellen folyamatban lévő büntetőügyben a Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa 2017. február 28. napján kihirdetett Kb. I.6/2016/11. számú ítéletét megváltoztatja.

... I.r., ... II.r. és ... III.r. vádlottak cselekményeit közlekedés biztonsága elleni vétségnek (Btk.232.§ (1)(4) bekezdés) minősíti.

... I.r., ... II.r. és ... III.r. vádlottakkal szemben alkalmazott próbára bocsátást megrovás intézkedésre enyhíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét az I.r., II.r., és III.r. vádlottak vonatkozásában helybenhagyja.

I n d o k o l á s:

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa a 2017. február 28. napján kihirdetett Kb. I.6/2016/11. számú ítéletével ... I.r., ... II.r., ... III.r. és ... IV.r. vádlottakat bűnösnek mondta ki közlekedés biztonsága elleni büntettségben (Btk. 232. § (1) bekezdés), ezért őket egy - egy évre próbára bocsátotta. A vádlottakat személyenként kötelezte az eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésére.

Az elsőfokú tárgyaláson jelenlévő katonai ügyész a nyilatkozattételre három napot tartott fenn, majd a törvényes határidőben valamennyi vádlott terhére fellebbezést jelentett be, amelyben indítványozta intézkedés helyett az I. r. vádlottal szemben pénzbüntetés, a II. és III. r. vádlottakkal szemben pedig a megkülönböztető jelzést használó közúti járművek vezetésétől határozott időre történő eltiltás büntetés kiszabását. Indokolása szerint az elsőfokú katonai tanács nem vette figyelembe kellő súllyal az I. r. vádlott kezdeményező szerepét, míg a II.r. és III. r. vádlottak esetében azt, hogy magatartásuk következtében halálos tömegszerencsétlenség is kialakulhatott volna, amit az Intercity vezetője akadályozott meg a vészfékezéssel. A IV. r. vádlott vonatkozásában tudomásul vette az ítéletet.

Az ítélet kihirdetését követően az I. r. vádlott és védője, valamint a IV. r. vádlott védője három napot tartott fenn a jogorvoslati nyilatkozat bejelentésére és a törvényes határidőn belül fellebbezést nem jelentettek be. A II.r. és III. r. vádlottak, valamint védőik tudomásul vették az ítéletet.

Az ítélet ... IV. r. vádlott vonatkozásában 2017. március 2. napján jogerőre emelkedett.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.238/2017/1. számú átiratában az ügyészi fellebbezést valamennyi vádlott vonatkozásában fenntartotta. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság perrendszerű eljárásában a bűnügyben releváns bizonyítékokat megvizsgálta, azok egyenkénti és együttes értékelése után mérlegeléssel állapította meg a tényállást, amely felülbírálatra alkalmas. Ugyanakkor hivatkozott arra, hogy az eljáró katonai tanács az indokolási kötelezettségének hiányosan tett eleget, mert nem értékelte az ismertetéssel a bizonyítás részévé tett igazságügyi műszaki szakértői véleményt. Leszögezte azonban, hogy az indokolásnak ez a hiányossága nem olyan mértékű, amely az ítéletet alkalmatlanná tenné a felülbírálatra. Kifejtett álláspontja szerint a bíróság okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére és törvényesen minősítette azok közlekedés biztonsága elleni büntettét. Azonban a büntetés kiszabása során nem kellő súllyal értékelte a bűncselekmény tárgyi súlyát, azt a körülményt, hogy az I. r. vádlott - mint előljáró-cselekménye volt a közvetlen kiváltó oka III. r. és - közvetve - a II. r. vádlott cselekvőségének is. Ezért indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú ítéletet megváltoztatva az I.r. vádlottal szemben súlyosításul a Btk. 33. § (4) bekezdése alkalmazásával a Btk.50. § (1) és (3) bekezdése alapján szabjon ki pénzbüntetést; a II.r. és III.r. vádlottat pedig a Btk.55. § (1) bekezdés a/ pontja, az 55. §(3) bekezdése, valamint az 56. § (1) és (3) bekezdése alapján tiltsa el a megkülönböztető jelzést használó közúti járművezetéstől; végül egyetemlegesen kötelezze a vádlottakat a bűnügyi költség megfizetésére, és ehhez kapcsolódóan a IV. r. vádlott vonatkozásában a Be. 578. § (1) bekezdése alapján hívja fel az elsőfokú katonai tanácsot a különleges eljárás lefolytatására.

A másodfokú nyilvános ülésen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség jelenlévő képviselője az átiratában foglaltakat teljes egészében fenntartotta. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú katonai tanács eljárása perrendszerű volt, az általa megállapított tényállás felülbírálatra alkalmas. Okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére és helyesen minősítette cselekményeiket. Kifejtette ugyanakkor, hogy az elsőfokú bíróság a cselekmény tárgyi súlyát nem vette figyelembe kellő súllyal, sem azt a körülményt, hogy a halálos közúti baleset, tömegszerencsétlenség csak a véletlen folytán maradt el. Utalt arra is, hogy ha a következetes bírói gyakorlat szerint a katonai vétség elkövetőjével szemben pénzbüntetés kiszabása indokolt, akkor egy közlekedési bűncselekmény, ráadásul büntett miatt törvénysértően enyhe jogkövetkezmény intézkedés alkalmazása. Ezért - a belső arányosságra is figyelemmel - az I.r. vádlottal szemben pénzbüntetés, míg II.r. és III.r. vádlottakkal szemben a megkülönböztető jelzést használó közúti járművezetéstől eltiltás kiszabására tett indítványt.

Az I.r. vádlott védője perbeszédében az ügyészi indítvány elutasítására és az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt, utalva arra, hogy spekulatív az ügyész halálos tömegszerencsétlenségre való utalása. Indokolása szerint mind jogilag, mind morálisan helyes az elsőfokú döntés, bár jogi álláspontja az, hogy csupán szabálysértés valósult meg.

A III.r. vádlott védője perbeszédében az ügyészi fellebbezés elutasítását és az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást és a jogi minősítést, és az enyhítő körülményekre figyelemmel törvényesen alkalmazott próbára bocsátást a vádlottakkal szemben. Az intézkedés megfelelően szolgálja a büntetési célokat. Az ügyészi perbeszédre reagálva kifejtette, hogy arra tekintettel, hogy a tűzoltók életet és vagyont mentenek, nem állítható párhuzamba cselekményük és egy katonai vétség megítélése.

A II.r. vádlott a saját védelmében, majd az utolsó szó jogán nem kívánt nyilatkozni. Az I.r. és III.r. vádlottak az utolsó szó jogán csatlakoztak védőjükhöz.

A bejelentett ügyészi fellebbezésre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú ítéletet és az azt megelőző bírósági eljárást a Be. 349. § (1) bekezdése alapján az I.r., II.r. és III.r. vádlottak vonatkozásában bírálta felül, figyelemmel arra, hogy a IV. r. vádlott tekintetében az ítélet jogerőre emelkedett.

Ennek során megállapította, hogy a katonai tanács megsértette a Be. 278. § (1) bekezdésében írt rendelkezést, amikor több mint öt hónappal az ügy érkezése után intézkedett annak kitűzésére. Megállapítható azonban, hogy ez az eljárási szabálysértés nem volt lényeges hatással az eljárás lefolytatására.

A szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a releváns bizonyítékokat mérlegelési jogkörébe vonta. Az I.r. vádlott tett vallomást a tárgyaláson, amelyben érdemi védekezést terjesztett elő. Ennek lényege szerint nem adott parancsot a III.r. vádlottnak a továbbindulásra, a III.r. vádlott önállóan döntött a vasúti átjárón való áthaladásról, miután meggyőződtek annak biztonságáról, mert megfelelő módon körülnéztek. A II., III.r. és IV.r. vádlottak a tárgyaláson éltek vallomásmegtagadási jogukkal, azzal, hogy a II.r. vádlott elismerte felelősségét. A Be. 291.§ (1) bekezdése alapján az elsőfokú katonai tanács törvényesen ismertette a vádlottak nyomozás során tett vallomásait. Az elsőfokú bíróság a tényállás megalapozott megállapítása érdekében tanúkat is kihallgatott, köztük a mozdonyvezetőt és a pályamunkásokat, és bizonyítást folytatott le arra nézve is, hogy milyen kötelezettségek terhelik a vonuló tűzoltókat és a szerparancsnokot. Ismertette a releváns okirati bizonyítékokat, köztük az igazságügyi műszaki szakértői véleményt, amire azonban ítélete indokolásában nem hivatkozott. Ugyanakkor megállapítható, hogy az irányadó tényállás nem ellentétes a szakvéleménnyel, lényegében az ügyészi váddal egyező. Megjegyzi a fellebbviteli bíróság, hogy az igazságügyi műszaki szakértő azt valószínűsítette, hogy már az első jármű a csapórúd lecsukása után legalább egy perccel haladt át az átjárón, de az elsőfokú katonai tanács a vádlottak egybehangzó védekezése, valamint a tanúk vallomása alapján mérlegeléssel állapította meg a történeti tényállásnak ezt a részét, így az módosításra ebben a vonatkozásban nem szorul.

Az elsőfokú katonai tanács az általa kihallgatott vádlottak ténybeli beismerő vallomása, továbbá az azt kiegészítő tanúk vallomásai és az ismertetett iratok alapján a vádlottak védekezésével szemben mérlegeléssel terhelő tényállást állapított meg. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú katonai tanács a logika szabályai szerint értékelte a bizonyítékokat, indokolási kötelezettségének eleget tett.

A másodfokú bíróság a vádlottak nyilvános ülésen tett nyilatkozata alapján a Be.352.§ (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel az ítéleti tényállás személyi részét kiegészíti az alábbiakkal: „... I.r. vádlott jelenleg rajparancsnok beosztásban teljesít szolgálatot, nettó havi jövedelme 280.000,- Ft. ... II.r. vádlott szolgálati viszonya 2017. szeptember 11-i hatállyal lemondással megszűnt. Jelenleg a H. Kft. alkalmazásában művezetőként nettó 300.000,- Ft/hó jövedelemmel rendelkezik.”

Az előzőekben írt kiegészítéssel az elsőfokú bíróság ítélete már mindenben mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében írt hiányosságoktól, és azt a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa elfogadta felülbírlata alapjául.

Az elsőfokú bíróság az általa okszerűen mérlegelt bizonyítékok alapján megalapozott tényállást állapított meg és a megállapított tényállás alapján okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére. Tévedett azonban a vádlottak cselekményének jogi minősítésekor.

A Btk. 232.§ (1) bekezdésébe ütköző közlekedés biztonsága elleni bűncselekményt az követi el, aki közlekedési útvonal, jármű, üzemi berendezés, vagy ezek tartozéka megrongálásával vagy megsemmisítésével, akadály létesítésével, közlekedési jelzés eltávolításával vagy megváltoztatásával, megtévesztő jelzéssel közlekedő jármű vezetője ellen erőszak vagy fenyegetés alkalmazásával vagy más hasonló módon más vagy mások testi életét, vagy testi épségét veszélyezteti. A (4) bekezdés értelmében, aki az (1) bekezdésében meghatározott bűncselekményt gondatlanságból követi el, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Az elsőfokú katonai tanács megállapította, hogy a veszélyhelyzet azért következett be, mert a II.r., III.r. és IV.r. vádlottak megszegték a KRESZ 39.§ (3) bekezdésében c) pontjában és a 49.§ (2) bekezdésében foglalt rendelkezéseket. A másodfokú bíróság álláspontja szerint akkor, amikor az irányadó tényállás alapján az I.r. vádlott parancsára a három autó konvojban behaladt a vasúti átjáróba, a veszélyhelyzet kialakult. Az elől haladó két gépjármű esetében a veszélyhelyzet közvetve - távoli veszélyként -, a vízszállító jármű áthaladásakor pedig közvetlenül alakult ki. E bűncselekmény megállapításához a fellebbviteli bíróság álláspontja szerint nem kell közvetlen veszélyhelyzetnek előállnia, az már a távoli veszély kialakulásával is tényállásszerű, a „más hasonló módon” elkövetési magatartást meríti ki. ... I.r. vádlott, mint szerparancsnok azzal a magatartásával, hogy a piros jelzést mutató közlekedési lámpánál, még le nem csukódó felsorompó mellett „Gyerünk!” felszólítással élt a III.r. vádlott, az 1-es szer vezetője felé, aki ezután a vasúti kereszteződésen áthajtott; míg ... II.r. és ... III.r. vádlott azzal a magatartásával, hogy a tilos jelzés ellenére - II. r. vádlott lecsukódott felsorompó kikerülésével - a vasúti kereszteződésen áthaladtak, megvalósították a Btk. 232.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés szerint minősülő közlekedés biztonsága elleni vétséget.

Az első autó áthaladásakor tehát a veszély még távoli volt, de az I.r. vádlott tudatának át kellett fognia, hogy konvojban haladnak, és így a harmadik autó áthaladásakor már a konkrét közvetlen veszély is kialakulhat. A veszélyhelyzet előidézésére ugyanakkor a vádlottak sem egyenes, sem eshetőleges szándéka nem terjedt ki, terhükre a gondatlanság azon formája állapítható meg, mely szerint előre látták cselekményük lehetséges következményét, de könnyelműen bíztak annak elmaradásában. A töretlen bírói gyakorlat szerint abban az esetben kell megállapítani az eventuais szándékot, ha ez a bizakodás alaptalan. A vádlottak nem cáfolható védekezésére - belátható pályaszakasz, tapasztalatuk szerint akár fél óráig sem csukódik le a sorompó, miután pirosra váltott a jelzés - figyelemmel bizakodásuk nem volt teljesen alaptalan veszélyhelyzet kialakulása tekintetében.

Az előzőekre figyelemmel mivel a cselekmény eredménye tekintetében a vádlottakat gondatlanság terheli a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a vádlottak cselekményét közlekedés biztonsága elleni vétségnek (Btk.232.§ (1),(4) bekezdés) minősítette. A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa ugyanakkor osztotta az elsőfokú bíróság ítélete 6. oldalának második bekezdésében foglalt jogi okfejtést az I. r. vádlott részéről elhangzott utasítással kapcsolatban a hivatásos katasztrófavédelmi szervek állományának, valamint a polgári védelmi szervezetek Szolgálati Szabályzatáról szóló 49/2011. (XII.20.) BM rendelet 11. §-ában foglaltakra is figyelemmel.

A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú katonai tanács valamennyi vádlott tekintetében helyesen értékelte a bűnösségi körülményeket és magát a közlekedési szituációt. További enyhítő körülmény az időmúlás. A kisebb tárgyi súlyú vétség miatt a fellebbviteli bíróság álláspontja szerint a próbára bocsátás intézkedés is eltűzött, a megrovás alkalmazása megfelelően szolgálja a büntetési célokat. A vádlottak cselekménye annak elbírálásakor már oly csekély fokban veszélyes a társadalomra,

hogy velük szemben a legkisebb büntetés vagy más intézkedés alkalmazása is szükségtelen. Ezért őket a Btk. 64.§-a alapján megrovásban részesítette.

A Be. 349. § (2) bekezdése szerint a másodfokú bíróság a fellebbezéssel nem érintett vádlottat felmenti, a bűncselekményének enyhébb minősítése folytán törvénysértően súlyos büntetését, illetve a vele szemben büntetés helyett alkalmazott intézkedést enyhíti, ha a fellebbezéssel érintett vádlott tekintetében is ugyanígy határoz. A fellebbviteli bíróság e rendelkezést nem tartotta alkalmazhatónak, mert álláspontja szerint nem törvénysértően súlyos intézkedés került alkalmazásra a IV.r. vádlottal szemben, ezért vonatkozásában nem törte át a jogerőt.

Az elsőfokú bíróság ítéletének egyéb rendelkezései törvényesek, ezért azokat - helyes indokai alapján - helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának ítélete a Be. 372. § (1) és (2) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2017. november 22.

Dr. Török Zsolt hb. ezredes sk.
a tanács elnöke

Dr. Szabó Éva hb. alezredes sk.
előadó bíró

Dr. Mészáros László hb. ezredes sk.
bíró

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsának ítélete a rendelkező részben írt változtatással ... I.r., ... II.r. és ... III.r. vádlottak vonatkozásában jogerős.

Budapest, 2017. november 22.

. Török Zsolt hb. ezredes sk.
a tanács elnöke
a kiadmány hitelül
Iván Erika
bíróügyi ügyintéző